

**Komunikat prasowy
Luksemburg, 17 lutego 2015 r.**

Zdaniem kontrolerów unijnych wysoki poziom błędów w wydatkach na rozwój obszarów wiejskich wynika głównie ze złożoności polityki w tym zakresie oraz słabości systemów kontroli państw członkowskich

W opublikowanym dziś sprawozdaniu Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdził, że przyczyną większości błędów w zakresie polityki rozwoju obszarów wiejskich jest nieprzestrzeganie warunków ustalonych na poziomie państw członkowskich. Krajowe organy kontrolne mogły i powinny być wykryć i skorygować większość błędów, które wystąpiły w działaniach inwestycyjnych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich. Systemy kontroli stosowane przez te organy są jednak niewydolne, ponieważ kontrole nie są kompleksowe i opierają się na niedostatecznych informacjach.

– Istotne jest, aby zrozumieć, dlaczego poziom błędów w zakresie polityki rozwoju obszarów wiejskich jest tak niedopuszczalnie wysoki. Aby doprowadzić do jego obniżenia, należy przede wszystkim znaleźć równowagę między liczbą i stopniem złożoności przepisów dotyczących wydatkowania środków – które pomagają osiągnąć cele polityki, takie jak poprawa konkurencyjności rolnictwa – a wysiłkami podejmowanymi w celu zagwarantowania, że przepisy te są przestrzegane – **stwierdziła Rasa Budbergytė, członek Trybunału odpowiedzialna za sprawozdanie.**

Kontrolerzy oszacowali, że w latach 2011-2013 średni poziom błędów w wydatkach na rozwój obszarów wiejskich wynosił 8,2%, a więc był ponad czterokrotnie wyższy niż próg istotności. Poziom błędów w dwóch trzecich był związany z działaniami inwestycyjnymi (głównie z dotacjami na zakup maszyn rolniczych i urządzeń przetwórstwa spożywczego), a w jednej trzeciej z pomocą obszarową (w tym z rekompensowaniem dodatkowych kosztów wynikających ze stosowania technologii bardziej przyjaznych dla środowiska).

Kontrolerzy stwierdzili, że jeśli chodzi o działania inwestycyjne, **władze państw członkowskich miały dostęp do informacji umożliwiających wykrycie i skorygowanie błędów**, ale w wielu przypadkach informacje te nie zostały wykorzystane albo ich nie wymagano. Kontrolerzy ustalili ponadto, że jedynie 16% poziomu błędów było spowodowane nieprzestrzeganiem bezpośrednio obowiązujących przepisów UE, natomiast największa część (84% poziomu błędów) wynikała z naruszenia warunków ustalonych na poziomie państw członkowskich.

Jeśli chodzi o działania inwestycyjne, kontrola wykazała, że **organy publiczne stanowią istotne źródło błędów z powodu nieprzestrzegania przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych**. Trybunał ustalił, że przyczyny takiego stanu rzeczy są dwojakie. Po pierwsze, projekty dotyczące infrastruktury na obszarach wiejskich były na ogół realizowane przez niewielkie gminy, które często miały niewielkie doświadczenie w zakresie udzielania zamówień publicznych. Po drugie, niektórzy beneficjenci woleli współpracować z określonymi wykonawcami, którzy najczęściej już wcześniej dostarczali podobne towary lub usługi. W związku z tym zamówienia udzielane były z wolnej ręki. W żadnym z przypadków agencje płatnicze nie zgłosiły zastrzeżeń w tym obszarze, choć **nie przestrzegano podstawowych zasad w zakresie udzielania zamówień, takich jak przejrzystość, obiektywizm, brak dyskryminacji czy obowiązek ujawnienia stosownych informacji.**

Kontrolerzy stwierdzili, że najbardziej narażone na błędy było działanie wspierające przetwarzanie produktów rolnych, w ramach którego pomoc publiczna może sięgnąć kilku milionów euro na projekt. Niezamierzone naruszenia kryteriów kwalifikowalności przez beneficjentów publicznych i prywatnych złożyły się na jedną czwartą poziomu błędów, jedna ósma poziomu błędów wynikała natomiast z popełnionych przez beneficjentów prywatnych naruszeń, w stosunku do których istnieje podejrzenie umyślności.

W przypadku pomocy obszarowej główną przyczyną błędów było nieprzestrzeganie zobowiązań rolnych, wynikające z **braku wystarczających zachęt dla rolników, by przestrzegali tych zobowiązań, niskiego poziomu kontroli zobowiązań oraz niskiego poziomu sankcji za ich nieprzestrzeganie.**

Kontrolerzy zaobserwowali, że Komisja dąży do wyeliminowania przyczyn błędów za pomocą planów działania, co stanowi krok we właściwym kierunku. Niemniej jednak należy zauważyć, że **plany działania, wdrażane przez państwa członkowskie, stanowią głównie instrument reagowania**, a nie służą do systematycznego rozwiązywania problemów, które spowodowały wystąpienie błędów. Co więcej, brakuje działań zapobiegawczych w odniesieniu do głównych uchybień występujących powszechnie na poziomie UE.

Największy wpływ na ograniczenie błędów w wydatkach na rozwój obszarów wiejskich mogą mieć przeglądy i zatwierdzanie przez Komisję programów rozwoju obszarów wiejskich oraz wdrożenie przez państwa członkowskie krajowych ram regulacyjnych.

Niniejszy komunikat prasowy i informacje dla redaktorów stanowią streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

Zalecenia kontrolerów

- Komisja powinna w dalszym ciągu skupiać się w swoich działaniach naprawczych na pierwotnych przyczynach występowania błędów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. W tym celu państwa członkowskie powinny w stosownych przypadkach przedsięwziąć działania zapobiegawcze i naprawcze w zakresie udzielania zamówień publicznych, umyślnego obchodzenia przepisów i płatności rolnośrodowiskowych.
- Komisja powinna uważnie monitorować wdrażanie programów rozwoju obszarów wiejskich, a podczas przeprowadzania kontroli zgodności uwzględniać odnośne przepisy, w stosownych przypadkach również te, które przyjęto na poziomie krajowym, tak aby ograniczyć ryzyko ponownego wystąpienia błędów i uchybień.

Informacje dla redaktorów

Sprawozdania specjalne Trybunału są publikowane przez cały rok i przedstawiają wyniki kontroli wybranych obszarów działalności UE lub kwestii związanych z zarządzaniem.

W sprawozdaniu specjalnym nr 23/2014 pt. „**Błędy w wydatkach na rozwój obszarów wiejskich: przyczyny i sposoby ich eliminowania**” położono nacisk na zgodność wdrażania polityki rozwoju obszarów wiejskich z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, a także przedstawiono główne przyczyny wysokiego poziomu błędów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Oceniono w nim również, czy działania podjęte przez państwa członkowskie i Komisję mogą doprowadzić do wyeliminowania w przyszłości stwierdzonych przyczyn błędów. W sprawozdaniu wykorzystano informacje udostępnione kontrolerom do końca września 2014 r.

W okresie programowania 2007-2013 UE i państwa członkowskie przeznaczyły ponad 150 mld euro na politykę rozwoju obszarów wiejskich, przy czym kwotę tę w niemalże równych częściach podzielono na działania inwestycyjne i pomoc obszarową. Wydatki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich są realizowane w trybie zarządzania dzielonego między państwami członkowskimi a Komisją. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za realizację programów rozwoju obszarów wiejskich na odpowiednim poziomie terytorialnym i wykorzystują w tym celu własne rozwiązania instytucjonalne. Komisja odpowiada natomiast za sprawowanie nadzoru nad państwami członkowskimi w celu zapewnienia, że wypełniają one swoje obowiązki.

Znaczny poziom niezgodności z obowiązującymi przepisami, znajdujący odzwierciedlenie w wysokim poziomie błędów, oznacza, że odnośne środki nie są wydatkowane zgodnie z przepisami. Może to utrudnić osiągnięcie celów polityki rozwoju obszarów wiejskich, takich jak zwiększenie konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa, poprawa stanu środowiska naturalnego i terenów wiejskich, poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i wspieranie dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Za istotne uznaje się błędy, które dotyczą ponad 2% wydatków.

ECA Press

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Tel.: +352 4398-45410

Tel. kom.: +352 621552224

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu